

Результати податкової реформи у Кіровоградській області

Однією із найважливіших складових реформування економіки держави було прийняття Податкового кодексу України, який вступив в дію з 1 січня 2011 року, замінивши 65 законодавчих та нормативних актів щодо оподаткування. Він покликаний регулювати відносини між платниками податків і контролюючими органами, що виникають у сфері справляння податків і зборів. Його норми визначають взаємини у суспільстві, впливають на життя країни, систематизують економіку.

Податковий кодекс був компромісом між усіма зацікавленими сторонами – державою, бізнесом, найманими працівниками тощо. Необхідність враховувати подекуди взаємовиключні думки призвела до того, що на практиці ми стикнулися з наявністю чималої кількості норм з неоднозначним тлумаченням.

Ініціативи щодо вдосконалення законодавства Державна податкова служба України постійно висуває перед Міністерством фінансів. Так, ми підтримали пропозиції представників бізнесу щодо скасування норми про обов'язкове подання щомісячної декларації з податку на доходи фізичних осіб. Відповідний закон уже набрав чинності ще в квітні.

З 6 серпня набрав чинності Закон України „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо вдосконалення окремих норм Податкового кодексу України”, відповідно до якого враховані пропозиції представників бізнесових кіл, громадських організацій та інших щодо адміністрування податків і зборів та проведення перевірок суб'єктів господарювання.

Введення Податкового кодексу в дію передбачало досягнення одразу кількох позитивних результатів. Першим із них є поступове виведення економіки з „тіні”. Саме завдяки йому вже відбувається зростання сплати податків та надходжень до державного та місцевого бюджетів, і, як наслідок, – зростання соціальних стандартів, пенсій і зарплат.

Зниження податкового тиску сприяє розширенню економіки та зростанню виробництва. А така новація, як зближення податкового обліку з бухгалтерським обліком, допомагає усуненню „подвійної” бухгалтерії і витрат на її ведення.

Запровадження прискореної амортизації допомагає модернізації бюджетоутворюючих галузей економіки. Це дало потужний поштовх зростанню конкурентоспроможності українських підприємств і допомогло збільшенню валового внутрішнього продукту. Новий Податковий кодекс, що набув чинності 1 січня 2011 року, містить низку важливих нововведень, спрямованих

на підвищення привабливості України для національних та іноземних інвесторів.

До числа основних переваг Кодексу належать скорочення кількості видів загальнодержавних податків з 29 до 17. Документом також передбачене поступове зниження ставки податку на прибуток підприємств з 25 % до 16 %: у 2011 році – до 23 %, у 2012 році – до 21 %, у 2013 році – до 19 %, а починаючи з 2016 року ставка податку на прибуток підприємств становитиме 16 %. Особливо слід наголосити, що новий Кодекс на найближчі 10 років зменшує податковий тягар для легкої, суднобудівної та авіабудівної промисловості, а також для готельного бізнесу.

Ставку податку на додану вартість (ПДВ) передбачено знизити з 20 % до 17 % з 1 січня 2014 року. Податковий кодекс також запровадив процедуру автоматичного відшкодування ПДВ, яка передбачає, що податок має бути повернуто компаніям у 23-денний термін з часу подання відповідної заявки. У разі затримки з поверненням ПДВ на відповідну установу має накладатись штраф в обсязі 120 % від ставки рефінансування Національного банку України.

Податковий кодекс повністю звільняє від сплати ПДВ будівництво об'єктів доступного житла та житла, що будується за державні кошти. Наслідком такого кроку має стати суттєве зниження цін на житло у середній та нижній ціновій категорії і заохочення притоку інвестицій у цю сферу.

Верховна Рада України 4 листопада 2011 року прийняла Закон України „Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності” №4014-VI, зробивши важливий крок у напрямку поліпшення податкового клімату для підприємців України. З 1 січня 2012 року спрощена система оподаткування, обліку та звітності для суб'єктів господарювання діятиме виключно в умовах Податкового кодексу України. В результаті дії цього закону умови ведення бізнесу для „спрощенців” стануть більш простими.

Цим Законом передбачено запровадження диференційованого підходу до класифікації малого бізнесу відповідно до річного обороту, реєстрацію „спрощенців” як платників ПДВ, що дозволить створити рівні конкурентні умови з суб'єктами господарювання, що працюють на загальній системі оподаткування.

Відповідно до зазначеного Закону фізичні особи-підприємці, які застосовують спрощену систему оподаткування, обліку та звітності, поділяються на чотири групи:

- до першої групи віднесено підприємців, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з

надання побутових послуг населенню і обсяг доходу яких протягом календарного року не перевищує 150 тис. грн.

- друга група – підприємці, що протягом календарного року використовують працю не більше 10 найманих осіб та обсяг доходу не перевищує 1 млн. грн., які здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства.

- до третьої групи належать особи, які мають не більше 20 найманих осіб та обсяг доходу не перевищує 3 млн. грн..

- до четвертої групи відносяться СГД – юридичні особи, доходи яких не перевищує 5 млн. грн., та які мають до 50 працівників.

На відміну від діючого законодавства не передбачено збільшення розміру ставки податку за кожного найманого працівника.

Для фізичних осіб-підприємців, які не є платниками ПДВ, передбачено ведення лише книги обліку доходів. Фізичні особи-підприємці, які є платниками ПДВ, будуть вести облік доходів та витрат за формою та в порядку, визначеному Мінфіном.

- Також уточнено перелік видів діяльності, на які не може поширюватися спрощена система оподаткування.

Підприємці першої та другої групи, які не використовують працю найманих осіб, матимуть економічно обґрунтоване право на відпустку: за один місяць щороку вони не сплачуватимуть „єдиний” податок. Аналогічна норма діє також і у випадку хвороби підприємця, якщо вона триває 30 і більше календарних днів і підтверджена копією листка (листками) непрацездатності.

Свідоцтва про сплату єдиного податку і патенти про сплату фіксованого податку на 2011 рік є дійсними до отримання нового Свідоцтва, виданого за новими правилами, але не пізніше ніж до 1 червня 2012 року (але треба буде подати відповідну заяву щодо вибору спрощеної системи до податкової не пізніше 25 січня 2012 року).

Найбільшим же позитивом цього визначального документу як для України в цілому, так і Кіровоградщини зокрема є те, що з початку 2011 року – того часу, коли він вступив в дію, вдалося значно збільшити надходження до бюджетів усіх рівнів.

Так, за підсумками 2011 року до зведеного бюджету державною податковою адміністрацією у Кіровоградській області спрямовано 1 млрд. 875 млн. грн. Порівняно з аналогічним періодом попереднього року додаткові надходження склали 248,3 млн. грн. Майже 172,7 млн. грн. додаткових надходжень отримали й місцеві бюджети: річний рівень надходжень тут становить 1 млрд. 242 млн. грн., а темпи росту – 16,1 відсотка.

Податківцям Кіровоградщини в умовах дії Податкового кодексу України вдалося забезпечити приріст у надходженнях податків та зборів до загального фонду державного бюджету. Так, протягом зазначеного періоду до нього додатково надійшло 88 млн. грн. податку на додану вартість, 33,4 млн. грн. податку на прибуток підприємств, а також 2,7 млн. грн. збору у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на природний газ для споживачів усіх форм власності.

Разом з тим, зросли й надходження з більшості податків та зборів, які спрямовуються до місцевих бюджетів: з податку на доходи фізичних осіб надходження склали 950,1 млн. грн., з плати за землю – 172,6 млн. гривень.

Також протягом 2011 року до місцевих бюджетів надійшло:

18,8 млн. грн. платежів за користування надрами, що складає 118,6% до завдання, додатково отримано 3 млн. грн.;

10,2 млн. грн. плати за ліцензії на право роздрібної торгівлі алкогольними напоями та тютюновими виробами (109,5% до завдання, додатково надійшло 879,1 тис. грн.);

7,9 млн. грн. збору за провадження деяких видів підприємницької діяльності (111,7% до завдання, додатково надійшло 822,7 тис. грн.);

29 млн. грн. єдиного податку (125,9% до прогнозних показників, додатково отримано 6 млн. грн.);

8,4 млн. грн. екологічного податку (163,37% до завдання, додатково надійшло 3,3 млн. грн.);

7,5 млн. грн. фіксованого сільськогосподарського податку (118,9% до прогнозу, додатково надійшло 1,1 млн. грн.).

Слід зазначити, що Податковий кодекс України остаточно впорядкував адміністрування податку на додану вартість. Разом з цим, робота по упередженню незаконного відшкодування ПДВ продовжує приносити свої результати. Так, з початку нинішнього року сума упередження досягла 27,5 млн. грн.

Спрямуванню процесу адміністрування й відшкодування ПДВ в цивілізоване русло сприяє можливість отримати право на автоматичне відшкодування податку на додану вартість суб'єктами господарювання, прописане в Податковому кодексі. Слід зазначити, що кількість кіровоградських підприємств, які вже отримали право на автоматичне відшкодування податку на додану вартість, збільшилась. Так, по деклараціях з ПДВ, поданих у 2011 році, його отримали п'ять кіровоградських підприємств – ПРАТ „Гідросила АПМ”, ПАТ „Гідросила”, ПРАТ ТД „Гідросила”, ПП „ТД ”Креатив-розлив” та МААК „Урга”.

Співробітники податкової служби Кіровоградської області добре

розуміють, що без налагодження партнерських стосунків із платниками неможливо досягти позитивного результату. Одним із кроків до такого співробітництва стало скорочення у нинішньому році кількості перевірок з боку податкової служби. Зокрема, кількість планових перевірок платників податків-юридичних осіб у поточному році порівняно з минулим роком зменшено більше ніж у 2 рази (у 2010 році проведено 592 таких перевірки, у 2011 – 285). Ця тенденція зберігатиметься і в майбутніх звітних податкових періодах.

Скорочення кількості перевірок суб'єктів господарювання стало можливим завдяки запровадженню „ризикоорієнтованої” системи автоматизованого моніторингу. Її застосування дозволяє отримувати необхідну інформацію без відволікання платників та відстежувати факти ухилення від сплати податків дистанційно. Завдяки даній системі податкова служба акцентує свою увагу лише на тих підприємствах, які мають ризики несплати податків.

Автоматизована система виконує пошук, орієнтуючись на такі базові параметри як присутність у місцях масової реєстрації, невизначеність фактичного знаходження, вартість основних фондів.

Крім цього, враховується „податкова історія” засновників. Також враховуються додаткові чинники – наприклад, мала кількість працюючих (до 5 осіб) та вартість основних фондів менше 10 тис. грн. або фактична їх відсутність.

Також, на сьогодні накладений мораторій на проведення фактичних перевірок суб'єктів господарювання - фізичних осіб малого та середнього підприємництва, в першу чергу це стосується проведення перевірок невеликих кафе, магазинів та тих, хто працює на ринках.

Водночас задля збільшення рівня надходжень податківці Кіровоградщини велику увагу приділяють підвищенню якості проведення документальних та інших перевірок, а також заходам, спрямованим на виведення платників зі схем мінімізації податкових зобов'язань. Завдяки цьому по деклараціях по податку на прибуток підприємств за III квартал 2011 року нарахування зросли на 12,7 відсотка, податкове навантаження збільшено на 0,02 відсоткові одиниці. Щомісячно зростали надходження з податку на додану вартість.

Загалом підрозділи контрольно-перевірочної роботи податкової служби Кіровоградської області протягом 2011 року розширили базу оподаткування майже на 260 млн. грн., донараховано 209,8 млн. грн., в тому числі узгоджених податкових зобов'язань – 44 млн. грн., стягнуто 33,7 млн. грн. Рівень стягнення донарахованих узгоджених податкових зобов'язань складає 76,6 відсотка, що на 5 відсотків більше ніж у 2010 році.

Боротьба з порушеннями законодавства України про оплату праці є одним із пріоритетів в роботі податкової служби області. Протягом 2011 року співробітники органів ДПС Кіровоградщини встановили 1283 факти використання роботодавцями праці найманих працівників без укладання відповідних трудових угод. В результаті контрольної-перевірочної роботи за даними фактами сплачено податків у сумі майже 100 тис. грн.

З січня 2011 року запроваджено нові правила погашення податкового боргу, пов'язані з набранням чинності Податкового кодексу України. У результаті за рахунок застосування заходів по погашенню податкового боргу до зведеного бюджету Кіровоградщини податківці протягом минулого року мобілізували 57,5 млн. грн., до державного – 37,8 млн. грн. Такого результату вдалося досягнути внаслідок застосування таких заходів, як стягнення платіжними вимогами з рахунків боржників (2 млн. грн.), вилучення готівкових коштів (462,6 тис. грн.), реалізації майнових активів (2 млн. грн.), стягнення податкового боргу в судовому порядку (5,4 млн. грн.) тощо. Близько 1,4 млн. гривень надійшло від підприємств, що перебувають у процедурах банкрутства.

Податкова система постійно вдосконалюється, змінюючи форми та методи роботи з платниками податків, надання нових сервісів суб'єктам господарювання, та маючи кінцевою метою підвищення добробуту кожного громадянина України.